

UMETNA OBNOVA HRASTA DOBA

Pogosto pojavljanje škodljivcev in bolezni, človeške dejavnosti, ki niso v skladu z načeli vzdržnega razvoja, in pomanjkanje smernic za ustrezno gospodarjenje z obrečnimi in poplavnimi gozdovi so povzročili neugodno stanje obrečnih gozdov ob Muri.

Kaj vidimo na ploskvi?

- Na novo osnovan hrastov sesto, ki je bil spomladi leta 2015 zasajen s sadikami hrasta doba v dveh različnih gostotah sadnje na enako velikih površinah;
- rast in razvoj hrastovega sestoja v različnih rastiščnih razmerah in gostotah sadnje;
- pojavljanje (vrašćanje) drevesnih vrst po naravni poti;
- učinke in možnosti izvedbe gozdnogojitvenih ukrepov.

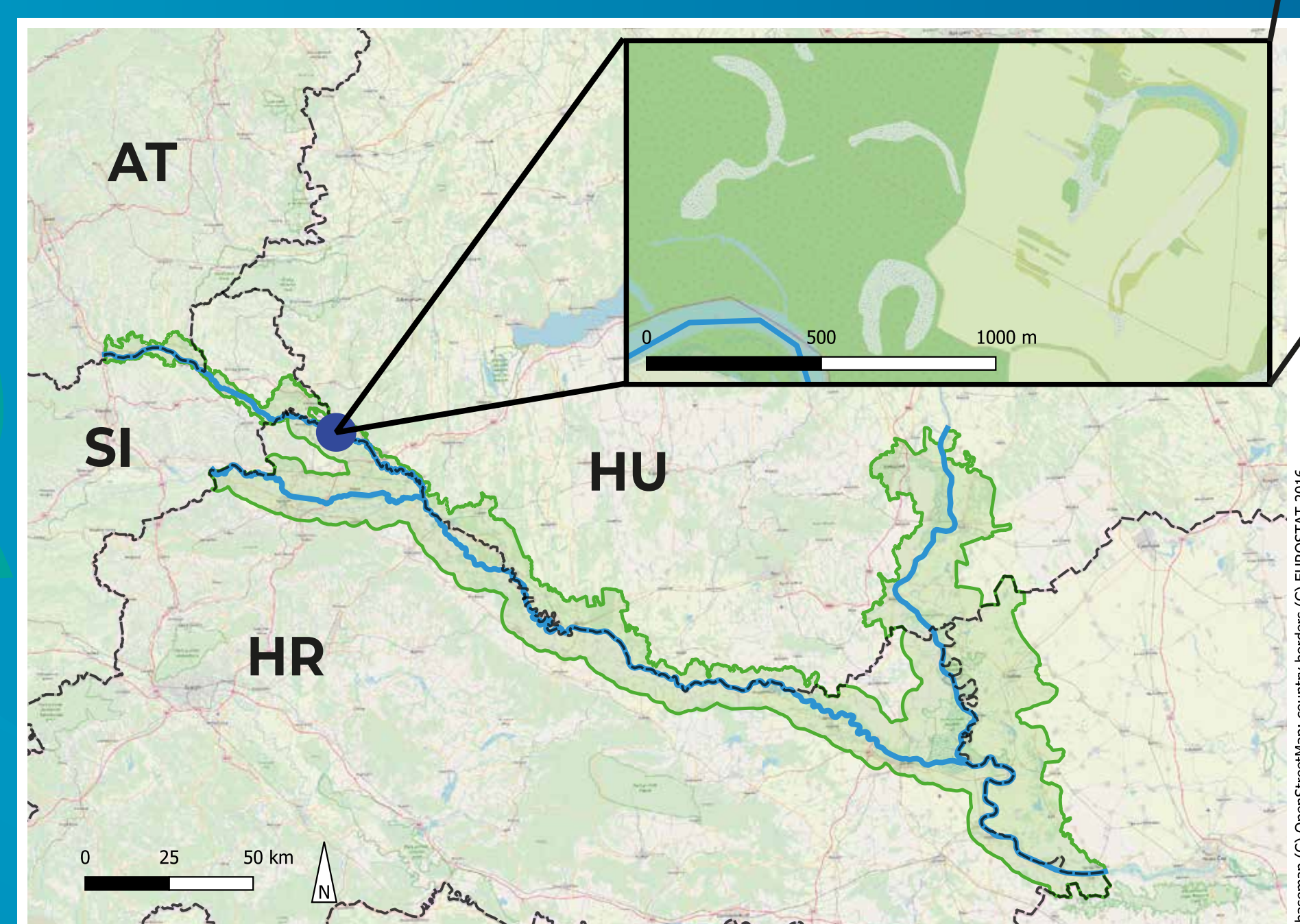
Zgodovina predstavljenega dobovja

Sesto je bil leta 2015 osnovan s sadikami, vzgojenimi iz želoda, nabranega v gozdnem semenskem sestoju v Murski šumi, ki je odobren za pridobivanje gozdnega reprodukcijskega materiala hrasta doba (*Quercus robur* L.) v kategoriji »izbran«. Na širšem območju umetno osnovanega sestoja hrasta doba so bile v preteklosti številne zunajgozdne plantaže različnih tujerodnih drevesnih vrst. Najpogostejše tujerodne drevesne vrste, s katerimi so gospodarili, so bile robinija (*Robinia pseudoacacia* L.), ameriški javor (*Acer negundo* L.), črni oreh (*Juglans nigra* L.) ter različne vrste in kultivarji rodu topolov (*Populus* spp.). Na demonstracijskem objektu je bila pred nasadom hrasta doba opuščena semenska plantaža rdečega bora (*Pinus sylvestris* L.).

Lastnosti gozdnega sestoja

Potencialna naravna vegetacija na demonstracijskem objektu je dobovje z navadnim gabrom. Ploskev je posajena s sadikami doba v vrstah, in sicer z gostoto 1 m × 1,5 m in 1 m × 3 m. Po sadnji se na ploskvi po naravni poti vraščajo še druge domače drevesne vrste: jeseni (*Fraxinus* sp.), javorji (*Acer* sp.), črna jelša (*Alnus glutinosa* L.), topoli (*Populus* sp.), vrbe (*Salix* sp.) in navadni gaber (*Carpinus betulus* L.).

V sosednjih sestojih najdemo tujerodne in invazivne drevesne vrste, kot sta robinija in ameriški javor, v zeliščnem sloju pa invazivke, kot so kanadska zlata rozga (*Solidago canadensis* L.), orjaška zlata rozga (*Solidago gigantea* Ait.),

indijski jagodnjak (*Duchesnea indica* (Andrews) Th. Wolf), češki dresnik (*Falopia x bohémica* (Chrtek & Chrtkova) J. Bailey) in žlezava nedotika (*Impatiens glandulifera* Royle). Prisotnost omenjenih vrst v okolici pomeni potencialno nevarnost za njihovo razširjanje v nasad.

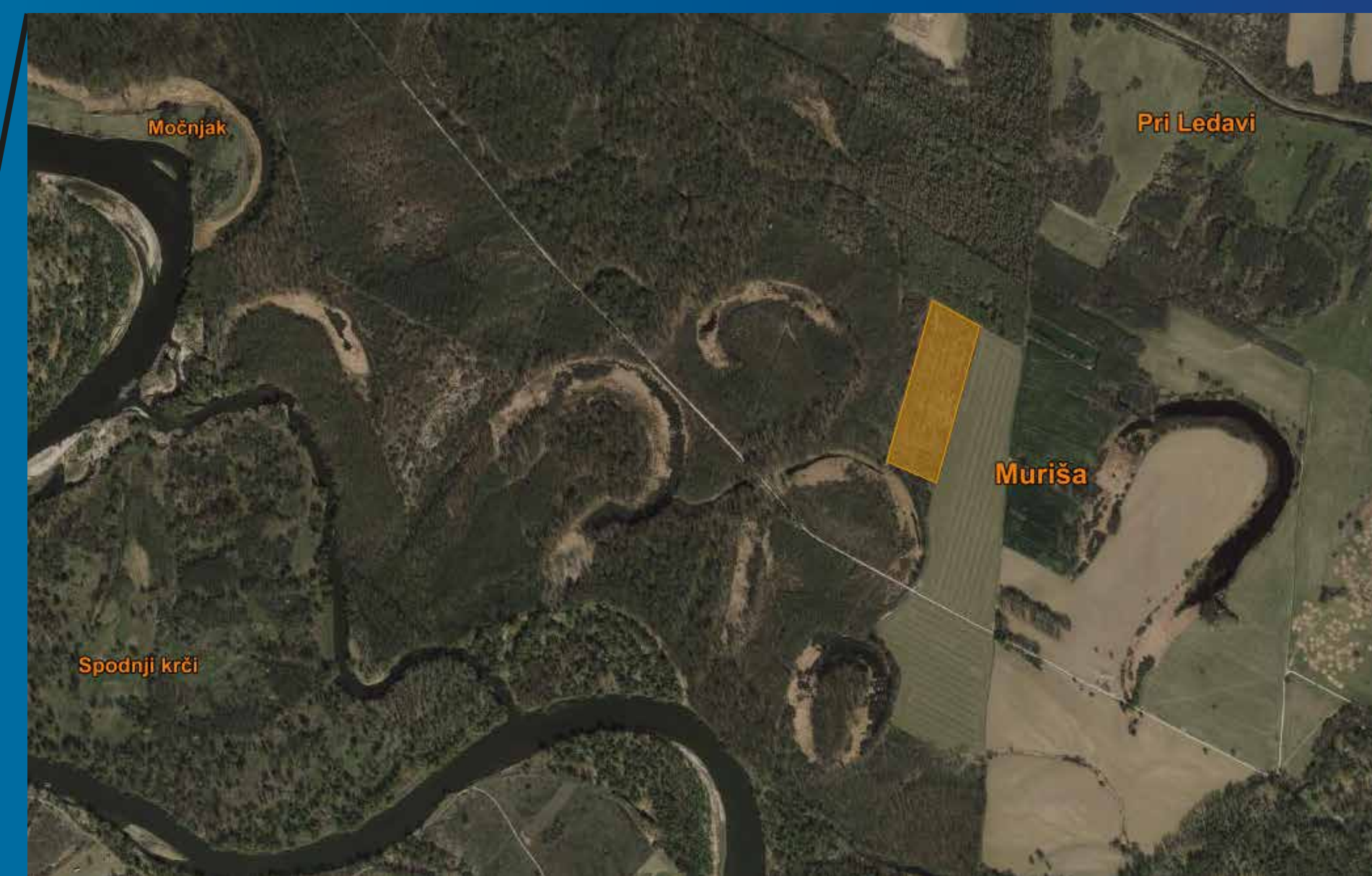
Zaradi številčne jelenjadi v okoliških gozdovih je bil nasad ograjen, da bi se zmanjšala škoda na mladem drevju (objedanje in drgnjenje).

Rastiščne razmere

Demonstracijski objekt leži na poplavni ravnici reke Mure, na rastišču, ki je občasno poplavljen in nekoliko dvignjeno nad srednji vodostaj. Povprečna temperatura je 12 °C, letna količina padavin pa 930 mm. Matično podlago sestavljajo predvsem aluvialni nanosi (mešanica peska, prod in glinenih delcev), tla so stagnosol.

Pomen nasada

Vračanje močno spremenjenih obrečnih gozdnih sestojev v bolj naravne oblike je zelo zahteven projekt. Umetna obnova gozdnih sestojev s sadnjo in setvijo je pogosto edina možnost za pomlajevanje in s tem ohranjanje domačih svetloljubnih drevesnih vrst, kot so dob, črna jelša, črni topol in vrbe, v obrečnih gozdovih. Potrebno je redno nadomeščanje odmrlih sadik (predvsem zaradi vpliva suše, bolezni in kompeticije samoniklih rastlin), izvajanje obžetve in redno uravnavanje ciljne vrstne

Prikaz umestitve novega sestoja na površine s plantažami.

sestave. Na demonstracijskem objektu so sadike hrasta doba posajene v dveh gostotah, z namenom dolgotrajnega spremljanja rasti in razvoja na novo osnovanega sestoja v različnih rastiščnih razmerah.

Nasad je osnovan tudi z željo povečati delež hrastovih gozdov v širši regiji in zagotoviti gozdni reprodukcijski material. V prihodnosti pričakujemo tudi prihodke s pridobivanjem visoko kakovostnih lesnih sortimentov za proizvodnjo furnirja in industrijske hlodovine, ki jih je mogoče doseči le s strokovnim, doslednim in neprekinjenim izvajanjem gozdnogojitvenih ukrepov.

Razraščanje različnih rastlinskih vrst v nasadu.

Trasiranje zasaditve sadik pri osnovanju nasada.

Nasad hrasta doba v drugem letu po sadnji.

Biosferni rezervat je Unescova oznaka za ekosistem z rastlinami in živalmi, ki so še posebej zanimive. Cilj biosfernega rezervata je uskladiti ohranjanje biotske raznovrstnosti z vzdržno rabo, kar bo pomagalo zagotoviti okoljsko, gospodarsko in družbeno vzdržnost na območju regije in širše. Gozdovi imajo pomembno vlogo v čezmejnem biosfernem rezervatu Mura-Drava-Donava in sestavljajo 27 % rezervata. V Sloveniji je ta delež še večji, in sicer 43 %. Gozdovi ob rekah so biotsko zelo pestri in visoko produktivni.